

Föreningen Q, Studieförbundet
peter.ardenfors@gmail.com

Rektorn vid Film och Musikgymnasiet
kristofer.bengtsson@studieforamjandet.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Film och Musikgymnasiet
i Norrköpings kommun

Tillsyn i Film och Musikgymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Norrköpings kommun under 2012 och 2013.

Film och Musikgymnasiet besöktes av Skolinspektionen den 27 augusti 2013.

Fakta om skolan

Film och Musikgymnasiet är en fristående gymnasieskola centralt belägen i Norrköpings kommun. Huvudman för utbildningen är föreningen Q, Studieförbundet med organisationsnummer 822004-9426.

I Film och Musikgymnasiet ges utbildning inom det estetiska programmet i årskurserna 1–3. Skolenheten har totalt 135 elever. Lärarna i skolenheten tillhör ett och samma arbetslag och rektorn har en delad tjänst, vilket innebär att rektorn också undervisar.

Nationell statistik visar att andelen elever som fullföljt utbildningen inom fyra år var 87,8 procent år 2012, vilket var det högsta värdet på fem år. Mellan 2008 och 2011 varierade andelen elever som fullföljde sin utbildning inom fyra år mellan 78,6, procent och 86,4 procent.

Genomsnittlig betygspoäng år 2012 var 14,6. Detta var något lägre än de två föregående åren. År 2012 var andelen elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier 100 procent, att jämföra med riket där andelen är 86,7 procent. Andelen elever i Film och Musikgymnasiet med grundläggande behörighet till högskola och universitet var år 2012 högre än de fyra föregående åren. Under dessa år har motsvarande värde varit som lägst år 2009, då 90,3 procent av eleverna hade grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier.

Helhetsbedömning

Även om Film och Musikgymnasiet visar på en uppåtgående trend vad gäller andelen elever som fullföljt utbildningen inom fyra år, visar den nationella statistiken att ytterligare åtgärder behövs för att öka genomströmningen. En mindre försämring av den genomsnittliga betygspoängen har i jämförelse med de två föregående åren skett år 2012. Skolenheten behöver förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete genom att i högre utsträckning analysera kunskapsresultaten på enhetsnivå.

Arbetet med särskilt stöd måste förbättras. Tillsynen visar att samråd med elevhälsan i utredning av elevers behov av särskilt stöd inte sker i enlighet med författningarna. Vidare beskrivs inte alltid elevernas behov och stödåtgärder tydligt i åtgärdsprogrammen. Rektorn har under tillsynens handläggning meddelat att skolenheten har vidtagit åtgärder för att avhjälpa dessa brister. Skolinspektionen bedömer dock att det krävs ytterligare åtgärder för att säkerställa att dels samråd med elevhälsan i utredning av särskilt stöd, dels utarbetandet av åtgärdsprogram sker i enlighet med författningarnas krav.

Tillsynen visar att eleverna blir informerade om målen för sin utbildning och att lärarna samverkar för att nå utbildningens mål. Det sker även en samverkan med arbetslivet

och samhället i övrigt. Film och Musikgymnasiet är i huvudsak en trygg miljö för eleverna. I skolenheten bedrivs ett värdegrundsarbete där olika insatser görs för att främja trygghet och ett bra arbetsklimat.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Föreningen Q, Studieförbundet att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 4 februari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Föreningen Q, Studieförbundet måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att samråd med elevhälsan sker vid utredning av elevs behov av särskilt stöd.
- Säkerställa att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Samråd med elevhälsan vid utredning av särskilt stöd

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Behov av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

I Film och Musikgymnasiet får rektorn information om någon elev befaras att inte nå kunskapskraven eller uppvisar andra svårigheter i skolsituationen. Rektorn ser till att behovet av särskilt stöd utreds. Enligt skolans rutin för utredning av särskilt stöd delegeras utredningen till mentor som tar kontakt med personer som behövs för att genomföra utredningen. Dessa personer kan förutom elev och vårdnadshavare vara ämneslärare och skolsköterska. Elevhälsan kan involveras om det exempelvis gäller elever med hög frånvaro eller drogproblem, men enligt rektor sker dock i vanliga fall inte ett samråd med elevhälsan i utredningen av särskilt stöd.

Vidare uppger rektorn att skolenheten tillhandahåller elevhälsa genom Norrköpings kommuns centrala elevhälsa. Detta innebär att det finns tillgång till skolläkare och skolsköterska vid behov. Skolsköterskan finns tillgänglig vid skolenheten en gång per vecka. Om det uppstår behov av kurator, psykolog och specialpedagog, antingen genom att elevhälsan signalerar det eller att rektor på annat sätt får kännedom om det, kontaktar rektor den centrala elevhälsan för att köpa efterfrågad tjänst och skyndsamt

möta behovet. Enligt rektorn har dock det behovet inte funnits under den tid rektorn har varit i tjänst i skolenheten, vilket är två läsår.

Enligt Skolinspektionen ska de olika kompetenserna som ska finnas tillgängliga i elevhälsan ses som en resurs i utredningsfasen även för elever som inte har hög frånvaro, drogproblem eller en liknande problematik. Endast undantagsvis kan rektor avstå från samrådet med elevhälsan, i de fall det är uppenbart obehövt. En skola får inte utarbeta rutiner som motverkar elevhälsans uppdrag. Det måste alltid göras en individuell bedömning i varje enskilt fall om det är uppenbart obehövt att samråda med elevhälsan. Skolinspektionen bedömer därför att utredningar av elevs behov av särskilt stöd inte sker i enlighet med författningarna. Under tillsynens handläggningstid har rektorn för skolenheten uppgett att skolenheten uppdaterat sina rutiner och arbetsätt för särskilt stöd, i syfte att säkerställa att samråd med elevhälsan sker vid utredning av elevs behov av särskilt stöd. Skolinspektionen ser positivt på detta men anser att det behövs ytterligare åtgärder för att säkerställa att det sker samråd med elevhälsan vid utredning av behov av särskilt stöd.

Åtgärdsprogrammen

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram ska utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram som har utarbetats i skolenheten under vårterminen år 2013. I några av åtgärdsprogrammen är elevens behov och hur behoven ska tillgodoses mycket tydligt beskrivet. Som exempel anges i ett program att elevens behov är "extrastöd i matematik 1b" och åtgärden är att fortsätta med "stödmatten" men att ytterligare 45 minuter i veckan ska läggas till. I ytterligare ett åtgärdsprogram anges som åtgärder att eleven bland annat ska få "tydliga instruktioner" och "få hjälp att komma igång med uppgifter på lektionerna". I åtgärdsprogrammen saknas även information om hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet fattas. Av allmänna råden, Arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd (SKOLFS 2013:8), framgår att det är viktigt att åtgärder i ett åtgärdsprogram är konkreta och utvärderingsbara.

Under tillsynens handläggningstid har rektorn meddelat att skolenheten i utarbetandet av åtgärdsprogram fortsättningsvis kommer att använda blanketter som föreslås i Skolverkets allmänna råd. Enligt rektor kommer det tillsammans med fortsatta diskussioner i arbetslaget att säkerställa att elevernas behov tydliggörs, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen ser positivt på att skolenheten tidigt vidtagit åtgärder men bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att säkerställa att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Beslut om åtgärdsprogram

Av skollagen framgår att om åtgärdsprogram utarbetas ska rektorn, eller den som fått en delegation att fatta beslut, besluta om detta. Innehållet i åtgärdsprogrammet ska vara en del av beslutet och beslutet i form av ett åtgärdsprogram ska skrivas under av

beslutsfattaren. I åtgärdsprogrammet ska också information ges till elever och vårdnadshavare om möjligheten att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. Vidare ska eleven och vårdnadshavare ges möjlighet att delta när åtgärdsprogram utarbetas

I Film och Musikgymnasiet beslutar rektorn om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas. Därefter utarbetas åtgärdsprogrammet av mentor eller ämneslärare. Åtgärdsprogrammet godkänns sedan av rektorn i samråd med mentor, ämneslärare och elev. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är dock inte utformade som beslut och saknar underskrift av beslutsfattare. Det saknas även information om möjlighet att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. Det finns också exempel på åtgärdsprogram där det anges att varken vårdnadshavare eller elev har tagit del av åtgärdsprogrammet. Enligt rektor brukar elever och vårdnadshavare vanligtvis vara delaktiga vid utarbetande av åtgärdsprogram, men uppger också att det kan finnas exempel där eleven och vårdnadshavare inte har varit delaktig.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att beslut om åtgärdsprogram inte uppfyller författningarnas krav. Rektorn har dock under tillsynens handläggningstid meddelat att skolenheten tagit fram nya blanketter för åtgärdsprogram, vilka också har redovisats för Skolinspektionen. De nya blanketterna är utformade så att de uppfyller författningarnas krav. Rektorn har också betonat för lärarna att vårdnadshavare och elever alltid ska ges möjlighet att delta i utarbetade av åtgärdsprogram. De nya blanketterna är också utformade så att det framgår att det ska anges om elev och vårdnadshavare har deltagit i utarbetade av åtgärdsprogram. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att bristerna har rättats till och avstår från ingripande i denna del.

Författning

3 kap. 8 och 9 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen

29 kap. 10–11 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Föreningen Q, Studieförbundet en anmärkning.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist/brister inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenheten som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår att rektorn bör sammanställa skolans resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen. Det är viktigt att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevers lärande och utveckling.

I Film och Musikgymnasiet bedrivs under ledning av rektorn och med personalens medverkan ett visst systematiskt kvalitetsarbete, vilket består i planering, uppföljning och utveckling av utbildning. Dessa processer dokumenteras också. Det systematiska kvalitetsarbetet omfattar dock inte en analys på enhetsnivå av orsaker till försämrade kunskapsresultat som blir ett underlag för prioriterade åtgärder för ökad måluppfyllelse. Rektorn uppger att lärare och rektorn för samtal om kunskapsresultaten, men att det inte innebär att resultaten analyseras i någon hög grad utan snarare att de konstaterar hur måluppfyllelsen ser ut. I skolenhetens verksamhetsplan för läsåret 2013/14 anges insatser för ökad måluppfyllelse, i planen benämnda som "verktyg för ökad måluppfyllelse". Det presenteras dock inte en analys av måluppfyllelsen som grund för insatserna.

Vidare framgår av intervjuer med rektor och lärare att det har gjorts utvecklingsinsatser kring arbetet med åtgärdsprogram. Enligt rektor och skolenhetens verksamhetsplan för 2013/2014 kommer arbetet med åtgärdsprogrammen att fortsätta i syfte att förbättra rutinerna i arbetet med åtgärdsprogram. Skolinspektionen ser positivt på detta. Av tillsynen framgår dock att åtgärdsprogrammen endast följs upp och utvärderas på individnivå och av den lärare som ansvarar för åtgärderna. Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet behöver rektor se till att stödinsatser följs upp och utvärderas på enhetsnivå.

Under tillsynens handläggning har rektorn uppgett att en analysmall för utvärdering och analys har tagits fram i skolenheten. Analysmallen ska enligt rektor fungera som ett verktyg för analyser av kunskapsresultaten, arbetsmetoder och särskilda insatser. Vidare kan mallen användas av lärare och rektor samt under pågående och avslutade projekt. Den kommer också att fylla en funktion i arbetet med kommande års verksamhetsplan. Vidare uppger rektor att en digital lista kommer att skapas i syfte att ge en överblick över elever som har åtgärdsprogram och som kommer att ge möjlighet att se om beslutade åtgärder har effekt.

Skolinspektionen ser positivt på att skolenheten under tillsynens handläggningstid påbörjat åtgärder för att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet. Trots detta arbete bedömer Skolinspektionen att skolenhetens systematiska kvalitetsarbete inte till fullo uppfyller författningarnas krav.

Mot bakgrund av det kvalitetsarbete som bedrivs bedöms bristen som mindre allvarlig och tilldelar därför Film och Musikgymnasiet en anmärkning. Skolinspektionen bedömer även att ingen uppföljning behövs i detta avseende, men förutsätter att huvudmannen vidtar åtgärder för att säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet uppfyller författningarnas krav.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Avstående från ingripande

Skolinspektionen har funnit följande brist/brister men avstår enligt 26 kap. 12 § Skollagen (2010:800) från att ingripa.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist/brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Som en del i detta arbete framgår av skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året och en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av skollagen framgår även att en rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkning i samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till huvudmannen. Huvudmannen är sin tur skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkningar i framtiden.

Film och Musikgymnasiet har en plan mot kränkande behandling. I skolenheten genomförs det olika kartläggningar av hur situationen i skolenheten ser ut avseende trygghet och förekomst av kränkningar, men slutsatserna från dessa kartläggningar framgår inte av planen. I planen saknas en beskrivning av vilka konkreta åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. I stället anges i ett antal olika strategier för ett förebyggande arbete, men dessa har en övergripande och allmängiltig karaktär.

Vidare saknas en redogörelse för vilka åtgärder för att förhindra och förebygga kränkande behandling som genomförts föregående år.

Vidare, i Film och Musikgymnasiet anmäler personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkningar detta till rektorn. Rektorn anmäler dock inte dessa händelser till huvudmannen. Skolenheten har ingen rutin för detta.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenhetens målinriktade arbete för att förhindra kränkande behandling inte till fullo motsvarar författningarnas krav. Under tillsynens handläggningstid har dock rektorn för skolenheten rättat till dessa brister. Planen mot kränkande behandling har arbetats om så att den nu uppfyller författningarnas krav. En rutin för att anmäla signaler om kränkande behandling till huvudmannen har införts. Skolinspektionen avstår därför från ingripande.

Föfattning

6 kap 6, 7, 8 och 10 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Camilla Landgren och Sofia Lindstrand, undervisningsråd Anders Kennberg samt enhetschef Allan Westerdahl deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sandén
Avdelningschef

Ronny Högberg
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.